

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

**ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΡΟΜΜΥΔΑΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ**

**Υπεύθυνος Μαθήματος
Παπαϊωάννου Αθανάσιος, Καθηγητής**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

7^ο ΜΑΘΗΜΑ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΚΟΠΟΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Τι είναι το Αναλυτικό Πρόγραμμα;

Με τον όρο "αναλυτικό πρόγραμμα" εννοούμε τη -συνήθως γραπτή- διατύπωση των χαρακτηριστικών μιας διδακτικής προσέγγισης. Είναι ένας προγραμματισμός της διδασκαλίας.

Τυπικές παράμετροι ενός αναλυτικού προγράμματος είναι:

- Οι στόχοι,
- Το περιεχόμενο,
- Οι μέθοδοι και τα μέσα διδασκαλίας &
- Οι τρόποι αξιολόγησης

https://el.wikipedia.org/wiki/Αναλυτικό_πρόγραμμα

Τι είναι το Αναλυτικό Πρόγραμμα;

- Ένα αναλυτικό πρόγραμμα μπορεί να είναι, εν μέρει ή στο σύνολο του, καθορισμένο από κάποια **θεσμική αρχή** (για παράδειγμα το Υπουργείο Παιδείας ή Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στην Ελλάδα)
- Μπορεί να αφορά τη διδασκαλία μιας ολόκληρης εκπαιδευτικής βαθμίδας (π.χ. Δημοτικό) ή τάξης σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο (π.χ., διδασκαλία ΦΑ στην ΣΤ τάξη) ή σε σύνολο γνωστικών αντικειμένων (π.χ. Μαθηματικά, Φυσική, ΦΑ κοκ)

https://el.wikipedia.org/wiki/Αναλυτικό_πρόγραμμα

ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ (ΥΠΑΙΘ)

- **Βιολογικός** (π.χ. δύναμη, αντοχή, πρόληψη-διόρθωση μορφολογικών λειτουργικών παραμορφώσεων)
- **Κινητικός** (κινητική συμπεριφορά μέσω της εκμάθησης της τεχνικής αθλημάτων & χορών)
- **Κοινωνικός-Ηθικός** (π.χ. θέληση, υπομονή, επιμονή, αλληλεγγύη, ομαδικό πνεύμα, συνεργασία)
- **Πνευματικός** (π.χ., γνώσεις κανονισμών, εκλαϊκευμένες γνώσεις προπονητικής και υγιεινής)
- **Βιωματικός** (ενασχόληση με τα αθλήματα και την άσκηση στον ελεύθερο χρόνο)

Τι πιστεύετε;

Πρέπει να επιδιώκονται όλοι οι σκοποί ταυτόχρονα ή πρέπει να υπάρχει ένας κύριος σκοπός;

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΟΤΑΝ ΚΥΡΙΑΡΧΕΙ ΕΝΑΣ ΣΚΟΠΟΣ

- Το πρόγραμμα της Φ.Α. αποκτά μία **συγκεκριμένη φιλοσοφία**. Οι μαθητές/τριες αντιλαμβάνονται τη χρησιμότητα του μαθήματος, αναγκαίο για την παρακίνησή τους
- Οι καθηγητές/τριες Φ.Α. **οργανώνουν ευκολότερα το μάθημα έχοντας ένα συγκεκριμένο σκοπό**, παρά προσπαθώντας να πετύχουν διάφορους στόχους (αρκετοί από τους οποίους είναι αρκετά αφηρημένοι για να μπορούν να τεθούν στην καθημερινή πρακτική)

Τι είναι τα Μοντέλα ΦΑ;

**Ένα γενικό πρότυπο - ένα σχέδιο -
ένα γενικό πλάνο για τη
δημιουργία ή διαμόρφωση ενός
αναλυτικού προγράμματος ΦΑ**

Μοντέλα Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικής Αγωγής

1. Αθλητικής εκπαίδευσης
2. Εκπαίδευση στην κίνηση
3. Κοινωνική Υπευθυνότητα
4. Άσκηση & υγεία
5. Εκπαίδευση μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων
(Ελλάδα: 6 αθλήματα + παραδοσιακός χορός)

Μοντέλο Αθλητικής εκπαίδευσης

(Siedentop, 1994)

- Να αναπτύξει στους μαθητές τη **φιλοσοφία της συμμετοχής σε αθλήματα**
- Η διδασκαλία των κινητικών δεξιοτήτων γίνεται με σκοπό τη **συμμετοχή των μαθητών/τριών σε πρωταθλήματα**
- Κυριάρχο στοιχείο του μοντέλου είναι ο **ανταγωνισμός** μεταξύ των ομάδων

Μοντέλο Αθλητικής εκπαίδευσης

(Siedentop, 1994)

- **Οργάνωση σχολικών ομάδων:** Συμμετοχή σε ομάδα. Δημιουργία σταθερών - αυτόνομων ομάδων μέσα στη σχολική τάξη.
- **Αγωνιστικές περιόδους:** Χωρισμός της σχολικής χρονιάς.
- **Οργάνωση πρωταθλημάτων:** Επίσημη διοργάνωση. Το αγωνιστικό πρόγραμμα αποφασίζεται στην αρχή της αγωνιστικής περιόδου. Οι ώρες για εξάσκηση κατανέμονται μεταξύ των αγώνων. Ανάπτυξη τεχνικών και στρατηγικών, οι οποίες θα ενισχύσουν την απόδοση στον επόμενο αγώνα.
- **Τελικό γεγονός:** Στο τέλος κάθε αγωνιστικής περιόδου, οργανώνεται μία επίσημη αγωνιστική εκδήλωση.
- **Αρχεία:** Σε όλη τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου

Μοντέλο Αθλητικής εκπαίδευσης

(Siedentop, 1994)

- Ο Καθηγητής ΦΑ έχει το ρόλο του προπονητή

Ρόλοι Μαθητών/ τριών

- Προπονητές
- Αρχηγοί
- Διαιτητές
- Καταγραφείς αρχείων
- Τήρηση στατιστικών στον αγώνα

Τι πιστεύετε;

Ποια τα συν και πλην του
μοντέλου αθλητικής
εκπαίδευσης;

Τα Μειονεκτήματα του Μοντέλου Αθλητικής Εκπαίδευσης (Siedentop, 1994)

- Δεν συνδέεται με την υγεία
- Δεν δίνει έμφαση στη συμμετοχή όλων - μόνο οι «καλύτεροι» επιβραβεύονται
- Υπερβολική έμφαση στην νίκη, τον ανταγωνισμό
- Αποκλείει άλλες μη ανταγωνιστικές δραστηριότητες (π.χ. Παραδοσιακός χορός)

«Μοντέλο Εκπαίδευση στην κίνηση»

(Lawson & Placek, 1981)

Σκοπός: Η κατανόηση της κίνησης του ανθρώπινου σώματος τόσο από βιοκινητική όσο και από αισθητική άποψη

Στο Δημοτικό

- Πού μπορείς να κινηθείς (χρήση του χώρου)
- Τι μπορείς να κινήσεις (αίσθηση του σώματος)
- Πώς κινείσαι (μεταφορά βάρους, ισορροπία, δύναμη)
- Πώς μπορείς να κινηθείς καλύτερα

«Εκπαίδευση στην κίνηση»

(Lawson & Placek, 1981)

Στο Γυμνάσιο-Λύκειο:

Εισαγωγή σε έννοιες της Φυσικής, όπως:

- **Κέντρο βάρους**
- **Νόμοι της κίνησης**
- **Εφαρμογή δύναμης**
- **Κινηματική αντικειμένων**

Τι πιστεύετε;

Ποια τα συν και πλην του
μοντέλου εκπαίδευσης
στην κίνηση;

«Εκπαίδευση στην κίνηση»

(Lawson & Placek, 1981)

Τα μειονεκτήματα:

- Δεν συνδέεται με την υγεία
- Δίνει έμφαση σε θεωρητικές έννοιες που σχετίζονται με την ανάλυση της κίνησης και όχι με τη συμμετοχή σε κίνηση

«Μοντέλο Κοινωνικής Υπευθυνότητας» (Hellison, 1985)

Σκοπός: Ανάπτυξη μέσω της Φ.Α. της υπευθυνότητας, π.χ., αντιμετώπιση φαινομένων όπως η βία & η αδιαφορία για τη διαδικασία της μάθησης

Διαδοχική εισαγωγή των μαθητών/τριών στα 5 στάδια του:

- Επίπεδο 0: Ανευθυνότητα
- Επίπεδο 1: Αυτοέλεγχος
- Επίπεδο 2: Ένταξη - συμμετοχή
- Επίπεδο 3: Υπευθυνότητα
- Επίπεδο 4: Φροντίδα για του άλλους

Τι πιστεύετε;

Ποια τα συν και πλην του
μοντέλου κοινωνικής
υπευθυνότητας;

«Μοντέλο Κοινωνικής Υπευθυνότητας» (Hellison, 1985)

Το μειονέκτημα

ΔΕΝ μπορεί να είναι πρωταρχικός στόχος της
ΦΑ η ανάπτυξη της υπευθυνότητας και του
αυτοσεβασμού

«Μοντέλο Εκπαίδευση μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων» (Melograno, 1997, ΥΠΕΠΘ, 1990)

- Η ΦΑ προσφέρει ένα ευρύ φάσμα αθλητικών δραστηριοτήτων (π.χ., αθλοπαιδιές, κλασσικός αθλητισμός, ενόργανη γυμναστική, χορός)

Το περιεχόμενο διαφοροποιείται ανάλογα με:

- τις ικανότητες του ΚΦΑ,
- των μαθητών/ τριών,
- της υλικοτεχνικής υποδομής &
- της τοπικής αθλητικής κουλτούρας

Τι πιστεύετε;

Ποια τα συν και πλην του
μοντέλου εκπαίδευση μέσω
διαφόρων δραστηριοτήτων;

«Εκπαίδευση μέσω διαφόρων δραστηριοτήτων»

(Melograno, 1997, ΥΠΕΠΘ, 1990)

Τα μειονέκτηματα

- Ασαφείς στόχοι - φιλοσοφία
- Δυσκολία στην αξιολόγηση

Μοντέλο Άσκηση για Υγεία

(Corbin & Lindsey, 1985, 1990)

Οι μαθητές/τριες πρέπει:

- Να κατανοήσουν πώς μπορεί η άσκηση να συμβάλλει στην προαγωγή της υγείας τους
- Να μάθουν πώς να ασκούνται σωστά
- Να μάθουν πώς να αξιοποιούν τις ευκαιρίες που τους δίνονται, για να ασκηθούν εκτός του σχολείου

Παραδείγματα γνώσεων μαθητών/ τριών

Άσκηση για Υγεία

- Πώς πρέπει να γυμνάζονται μόνοι τους
- Πώς βελτιώνεται η αερόβια ικανότητα, η μυϊκή αντοχή, η ελαστικότητα,
- Πώς ελέγχεται το βάρος,
- Πώς ελέγχεται το στρες,
- Πώς κάνω διατάση ενός μυός, ποιά η σημασία των διατάσεων στην πρόληψη των τραυματισμών

Οι μαθητές/ τριες θα πρέπει να ξέρουν

- Πόσο **συχνά** πρέπει να γυμνάζονται
- Πόσες **επαναλήψεις** απαιτούνται για κάθε άσκηση ώστε να έχουν αποτελέσματα,
- Σε ποιους **άλλους χώρους** μπορούν να την εκτελέσουν,
- Γιατί πρέπει να γυμνάζονται **τακτικά** και όχι εποχιακά.

Δια βίου άσκηση για υγεία

- Καλλιεργείται αυτός ο στόχος μέσα σ' ένα ανταγωνιστικό πλαίσιο;
- Αγαπάει την άσκηση ένα αδύναμο παιδί που είναι καταδικασμένο μόνιμα να χάνει στο μάθημα Φ.Α.;

Για προαγωγή της δια βίου άσκησης για υγεία

- Χρειάζεται μείωση της σημερινής έμφασης του Α.Π. στη μάθηση κινητικών δεξιοτήτων
- Αύξηση των εμπειριών των μαθητών/ τριών για το πώς να ασκούνται τακτικά και πώς να διασκεδάζουν μέσα από την άσκηση

«Για να προστατέψουμε τα παιδιά από την παχυσαρκία, οι αθλητικές δραστηριότητες πρέπει να αυξηθούν στα σχολεία και πρέπει να συνδυαστούν με τη διασκέδαση και όχι τον ανταγωνισμό»

M. Lechleitner, καθηγήτρια,
Σύμβουλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και
Πρόεδρος της Αυστριακής Εταιρείας Παχυσαρκίας

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας 2007: Στόχος

<http://www.who.int/dietphysicalactivity/en/>

- **Καθημερινή Φυσική Αγωγή στο σχολείο (από 1^η Δημοτικού ως 3^η Λυκείου)**
- **Μέχρι το 2020 ν' αυξάνεται ετησίως κατά 2% το ποσοστό των παιδιών και εφήβων που συμμετέχουν σε σχολεία που έχουν 60 λεπτά καθημερινής ΦΑ στο ημερήσιο πρόγραμμά τους**

ΜΟΝΤΕΛΑ

ΣΤΟΧΟΙ

1. Αθλητικής Εκπαίδευση

Ανάπτυξη φιλοσοφίας συμμετοχής σε αθλήματα

2. Εκπαίδευση στην Κίνηση

Κατανόηση της κίνησης του σώματος από βιοκινητική και αισθητική άποψη

3. Κοινωνική Υπευθυνότητα

Αντιμέτωπιση κοινωνικών προβλημάτων όπως η βία, η αδιαφορία για μάθηση κλπ.

4. Άσκηση & Υγεία

Γνώση για το πώς η άσκηση να συμβάλλει στην υγεία, πώς να ασκείται κάποιος σωστά και πώς να αξιοποιεί ευκαιρίες για άσκηση εκτός σχολείου

Ποιο προτιμάτε - γιατί

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία

- Αναστασιάδης, Α., & Γιδάρης, Δ. (1993). *Η γυμναστική στην εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Μαίανδρος.
- Διγγελίδης Ν. (2006). *Το φάσμα των μεθόδων διδασκαλίας στη φυσική αγωγή: από τη θεωρία στην πράξη*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Διγγελίδης Ν., & Παπαϊωάννου, Α. (2003). *Για ένα ενδιαφέρον μάθημα Φυσικής Αγωγής στο Δημοτικό σχολείο*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.
- Παπαϊωάννου, Α., Θεοδωράκης, Ι., & Γούδας, Μ. (2011). *Για μια καλύτερη Φυσική Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Χριστοδουλίδη.